

अप्रधानकालः सकृदसंनिपातात् ॥ १५ ॥ वसन्ते ब्राह्मणोऽग्नीनादधी-
तेत्यनारभ्याधीतमप्याधानमग्निहोत्रादीनामङ्गमिति ^{१)} कृत्वा चित्यते किमङ्गं स-
दाधानं प्रतिकर्म प्रतिप्रयोगं च भेदेन कर्तव्यम् उत सर्वप्रयोगानां साधारणं
सकृदिति । तत्र कर्माङ्गत्वे प्रयाजाद्यन्याङ्गवत्प्रतिकर्म भेदेन कर्तव्यम् न च बहिः-
कालत्वेनागृह्यमाणविशेषता यद्यस्यानन्तरं क्रियते तत्तदर्थमित्यानन्तर्येण वि-
शेषग्रहणात् । तस्मात्प्रतिकर्म भेदेनाधानप्राप्ताविदमुच्यते अप्रधानकालं यदङ्ग-
माधानसदृशम् ^{२)} तत्सकृदेव कर्तव्यम् न भेदेन कर्मणः-कर्मणा आदौ । कुतः
असंनिपातात् न चैतत्कस्यचित्कर्मणः प्रक्रमे कर्ममध्ये वा संनिपतितम् येन वि-
शेषग्रहणं स्यात् किंतु यदेव किञ्चिदग्निकार्यं निमित्तवशात्कामवशाद्वा यथाकामं
प्राप्तम् तदर्थमाधास्येऽग्नीनिति ^{३)} न तु ^{४)} किञ्चिदेव कर्मविशेषमभिसंधायाधानम्
एवमनभिसंहितकर्मविशेषेण सर्वेदिशेनाधाने कृते यद्यपि कारणवशात्किञ्चित्कर्म
प्रथममापतति तथापि न तादर्थ्यमेव भवति प्रथमावस्थायामेव सर्वार्थत्वाव-
धारणात् तस्मादप्रधानकालीनत्वात्सकृदेव कार्यम् ।

यूपः ॥ १६ ॥ अप्रधानकालः सकृदित्यनुवर्तते । ज्योतिष्टोमेऽग्नीषोमीये
यूप उपदिष्टः ^{५)} सवनीयानुबन्ध्योस्त्वतिदिष्टः स किं त्रयाणामपि पशूनां
तन्त्रम् उत प्रतिपशु भेदेन यूप उत्पादनीय इति । तत्र मुख्यत्वादग्नीषोमीया-
र्थस्यैव यूपस्यापकर्षो दीक्षासु यूपं हिनत्तीति नेतरयोः अतस्तयोः स्वकाले
भेदेनोत्पादनीयो यूप इति प्राप्ते सिद्धान्त उच्यते । यूपोऽप्यग्न्याधेयवदप्रधानका-
लत्वात्त्रयाणां पशूनां साधारणः सकृदेवोत्पाद्यो न प्रतिपशु भेदेन न हि
मुख्यत्वमात्रेण श्रुतेः संकोचो ऽतोऽविशेषात्सर्वयूपापकर्षे ^{६)} सत्यप्रधानकाल-
त्वादगृह्यमाणविशेषो ^{७)} यूपस्त्रयाणामेक एव साधारणो भवति । अग्नीषोमीयकाले
क्रियमाणा अपि (ये) प्रोक्षणादयः संस्काराः यूपद्वारत्वात्तस्य च साधारणत्वात्तेऽपि
तन्त्रेणैव भवन्ति न प्रतिपशुवर्तन्ते ।

१) °तमथाधा° २. २) °कालं पवृदंग° २. ३) तदा वेवमतिसंधायासावाधत्ते (°मभि-
सं°!) यदेव किञ्चिन्निमित्तवशात्कामनावशाद्वा कर्तव्यं कर्मोपस्थास्यते तदर्थमाधास्येऽग्नी-
निति Cāstrad. at Jaim. ११. ३. २. ४) Thus Cāstrad. ननु २. ५) ? ज्योतिष्टोमेऽग्नी-
षोमीये (प)शावुपदिष्टो यूपः Cāstradip. at Jaim. ११. ३. ३. ज्योतिष्टोमेऽग्निष्टोमे यूप उ°
२. ६) तस्मादविशेषात्स° Cāstr. ७) °धानकालादगृ° २.